

ha estat designada, y ocupan com es regular un banch de preferencia al costat del altar. Los seguidors y seguidors hi van quan volen pero surten de la iglesia tots plegats y acompanyan als deseners y deseneres hasta la porta de llurs cases, ahont se despedeixen saludantse mútuament ab la frase sacramental de: *per molts anys vos poguem emplear en semblants obres.*

Es per demés dir, que sobre tot elles, ab motiu de esser deseneres fan surtir tots los draps bons, y no'n faltan que per sota má se fan nombrar deseneres pera adquirir alguna pessa bona que 'ls falta ó 'ls agrada tenir y que d' altra manera no tindrian porque 'l pare ó la mare ó 'l marit ó 'l sogre no ho consentirían á no esser una causa tan justa. Aixó fa que moltes vegades, los que en absolut no volen arrostrar aquestes conseqüències, se negan á acceptar la causa y 'ls pabordres, que tenen lo càrrech d' elegir les deseneres, moltes vegades passen la pelegrina per fer combinacions y sempre han de guardar gran reserva ab les nominacions que fan hasta que han estat acceptades, per alló de que ningú vol esser plat de segona taula, y en aquest assumpto se sol mirar molt prim. Aixís es que 'ls pabordres, per enllestir y estalviarse mals de cap, han de fer combinacions estranyes y augmentar lo nombre d' horas de noyas porque aquestes rara vegada diuhen de nó.

May lo rellotje del campanar es escoltat ab més atenció que en los tres dies de Quaranta Hores en que tothom vigila lo moment de passar les deseneres, espectacle que se repeteix á cada hora. En certs carrers y á certes hores, lo nombre de curiosos del carrer se veu reforsat per lo de molts altres que hi acudeixen d' altres barris; naturalment les hores de noyes son de las que tenen més miradors, tal hi va per veure á n' elles y altres per veure llurs vestits y per fer comentaris y comparacions que en certs círcols duran tota la setmana.

¿De que ve que diguin deseners y deseneres als representants dels homes y dones de cada barri? Aquestos noms no son exclusius de aquestos representants, sinó que 's anomenavan també deseners y deseneres als funcionaris militars que tenían al seu comando una esquadra de somatents composta de deu homes y d' aqueix nombre prenían lo titol de deseners com en los exércits románs lo quefe de deu soldats s' anomenava *decurio*. Per analogía se deya desener tamé l' estudiant que en la escola estava encarregat de pendre la llissó á deu altres noys y per la mateixa rahó es de creure que batejaren ab lo nom de deseners y deseneres als encarregats de representar á son barri en la funció de les Quaranta Hores, pera denotar lo carácter de capitost d' una petita reunió de persones.

Com en la designació d' aquestos no's té en compte ni la classe ni l' ofici de les persones, y si únicament que no hagin exercit may lo càrrech ó fassa ja anys que no l' han exercit, fa que casi no hi ha persona de alguna representació que, una vegada ó altra en la vida, no li hagi tocat de seure al banch de les deseneres que representa 'l grabat á que dediquém aquestes ratlles.

JOSEPH SADERRA.

LA FONT DEL ANGEL

DE las fonts velles de nostra vila no n' hi havia cap que no tingués quelcom de monumental. Alguna com la que tots havém conseguit en la plasseta de Santa Magdalena oferían un simple mascaró ab la aixeta á la boca y una gran pica tot de pedra picada. Moltes eran veritables monuments com la del Angel, que está representada per nostre grabat de la página 9 del present número, y de las quals sols per miracle 's conservan aquesta y la del Conill; havent desaparegut la del Carme y la de Sant Franch d' una importancia parescuda á la que 'ns ocupa, destinada també á desapareixer porque alguns han dit que feya nosa. Dos anys enera, ab motiu d' empedrarse de nou la plasseta hont está situada, l' Ajuntament la restaurará en gran part y d' una manera ben entesa, assegurant aixís sa existencia per alguns anys més, que ja es molt porque dintre uns quants anys esperém que tothom apreciará aquest monument en lo que val y en cas de fer nosa en lo lloch ahont avuy está, estém segurs de que será reconstruhida en altre lloch més apropósit.

Porta la fetxa de 1724.

SANTA PAU

I.

Breus consideracions sobre 'l Feudalismo.

ACABAVA de tancar la hermosa obra que sobre Santa Pau ha publicat mon digne compatrici y particular amich don Francisco Monsalvatje, quan l' illustrat Director del periódich L' Olotí, me feu encárrech d' escriure un article sobre 'l mateix assumpto que ab tan lluhiment ha tractat lo mencionat escriptor, quals interessants monografies, li han merescut lo nombrament de soci corresponent de la Academia de la Historia.

Lo senyor Monsalvatje ha dit l' última paraula sobre la historia de la vila de Santa Pau, historia que laboriosament ha confeccionat recullint y ordenant nombrosos documents en distintes parts espargits y disseminats, auxiliat de son bon criteri y erudició, y servintli de fonts les mellors obres nacionals y estrangeres que s' ocupan de la historia de nostra terra.

Aixó vol dir, que no tinch pretensions d' historiar á Santa Pau d' una manera original, ja que res ó casi res se pot afegir á lo dit per lo senyor Monsalvatje, á quals pàgines remeto á mos llegidors, ja que l' espay de que puch disposar es de tot punt insuficient pera extractar d' una manera deguda la monografia de dit senyor que versa sobre 'l poble de nostra comarca que presenta encara en aquets jorns un segell marcadíssim de la Edat Mitjana.

Santa Pau, avuy trista, abandonada y solitaria, ab ses parets ennegrides y molsoses, vetllats sos apinyats y ronechs casals per lo castell altiu y soberch, recorda al viandant aquell bélich temps, quals homes de ferro aixordavan ses orelles ab l' esferehidor soroll del combat, mentres lo fervor de la Religió y 'l geni del artista aixecava magnífiques catedrals, que 'ns revelan lo triomf de la moral evangélica sobre les rudes costums bárbares, moral que posá relleu la dignitat del